

Fiche 2: Mededeling inzake de verbetering van de lerarenopleiding

1. Algemene gegevens

Voorstel: Mededeling van de Commissie inzake de verbetering van de kwaliteit van de lerarenopleiding

Datum Commissiedocument: 3 augustus 2007

Nr. Commissiedocument: COM(2007)392

Pre-lex: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52007DC0392:NL:NOT>

Nr. impact-assessment Commissie: SEC(2007)3230

Opinie Impact-assessment Board: Zie onder 3

Behandelingstraject Raad: Via Onderwijscomité naar OJC-Raad, 15-16 november 2007

Eerstverantwoordelijk ministerie: Ministerie van OCW

2. Essentie voorstel:

Met de mededeling beoogt de Commissie:

- de huidige situatie van de opleiding en training van leraren in de verschillende EU-landen te beschrijven;
- een voorstel te doen voor een gezamenlijke overdenking van de activiteiten die op het niveau van lidstaten genomen zouden kunnen worden om te komen tot een verbetering van de kwaliteit van de lerarenopleidingen en van de zittende leraren;
- na te gaan hoe deze activiteiten door de Commissie zouden kunnen worden ondersteund.

De huidige generatie leraren is naar de mening van de Commissie niet in alle gevallen voldoende voorbereid op de nieuwe taken die hen, gelet op de veranderde maatschappelijke vraag, te wachten staan. Prikkel om leraren te bewegen zich blijvend te ontwikkelen, zijn naar de mening van de Commissie overwegend zwak. Enkele karakteristieken van het lerarenbestand binnen de EU, die de Commissie aan de orde stelt zijn: gender (zo'n 70% van de leraren is vrouw), salariëring (verschillen per lidstaat) en leeftijd (relatief hoog).

In lijn met de *Common European Principles for Teacher Competences and Qualifications*¹ benoemt de Commissie een aantal beleidslijnen, die door de verschillende lidstaten zouden kunnen worden opgepakt om de kwaliteit van opleidingen voor leraar te verbeteren: een leven lang leren, vaardigheden, reflectie, lerarenopleidingen en diversiteit.

In aanvulling op de activiteiten van de lidstaten, stelt de Commissie enkele acties op EU-niveau voor, zie hier-na.

3. Kondigt de Commissie acties, maatregelen of concrete wet- en regelgeving aan voor de toekomst? Zo ja, hoe luidt dan het voorlopige Nederlandse oordeel over bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit en hoe schat Nederland de financiële gevolgen in?

De Commissie kondigt geen concrete wet- en regelgeving voor de toekomst aan, maar doet wel enkele voorstellen om de lidstaten te ondersteunen in hun streven naar een betere kwaliteit van de opleiding tot leraar. Dit geheel op basis van vrijwilligheid. Zo stelt de Commissie voor binnen het Leven Lang Leren programma en het Europees Sociaal Fonds extra aandacht te besteden aan dit onderwerp en het ontwikkelen van initiatieven te steunen die de Europese dimensie van het leraarschap en de mobiliteit van leraren bevorderen. Daarnaast is de Commissie voornemens indicatoren te ontwikkelen, die moeten leiden tot een beter inzicht in de verbeterin-

¹ http://ec.europa.eu/education/policies/2010/testingconf_en.html

gen van de kwaliteit van de opleiding en training van leraren. Rapportage van de voortgang geschiedt in de tweejarige rapporten over het *Education and Training 2010 programma*.

De Impact Assessment Board stelt in zijn advies van 4 april 2007 dat nader zou moeten worden geanalyseerd of dit initiatief van de Commissie bijdraagt aan de oplossing van het gesignaleerde probleem.

Met deze mededeling wordt de ondersteunende rol die de EU op grond van artikel 149 EG heeft, benadrukt. Het is aan de lidstaten of zij van deze ondersteuning gebruik willen maken. Deze mededeling heeft geen financiële gevolgen voor Nederland.

4. Nederlandse positie over de mededeling

Inleiding

Nederland onderschrijft het belang van kwaliteit van het leraarschap. De kwaliteit van het onderwijs staat of valt immers bij voldoende en goed opgeleid onderwijspersoneel. Dit betreft zowel de initiële opleiding tot leraar als de verdere professionalisering. Nederland heeft daartoe verschillende initiatieven ontwikkeld die zijn opgenomen in *Een goed werkende arbeidsmarkt. Beleidsplan Onderwijspersoneel 2004-2007*² en de *Meer kwaliteit en differentiatie: de lerarenopleidingen aan zet. Beleidsagenda Lerarenopleidingen 2005-2008*³. Een aantal van deze initiatieven ligt in lijn met de mededeling van de Commissie en volgt hieronder.

Nationale Initiatieven

- Kwaliteit leraarschap in de Wet op de beroepen in het onderwijs (Wet BIO).
- Bekwaamheidseisen leraren die voortvloeien uit de Wet BIO. Een deel van de eisen komt overeen met de thema's waarvoor in de *Common European Principles* aandacht wordt gevraagd.
- Een leven lang leren. De gehele loopbaan in het onderwijs blijft het onderhouden van de bekwaamheid voor het onderwijspersoneel van belang. Scholen hebben in hun rol als werkgever de verantwoordelijkheid om hun personeel hiertoe in staat te stellen. Het gaat dus om het bekwaam zijn én bekwaam blijven. Met de nascholingsbudgetten en met de middelen uit het 'Convenant professionalisering en begeleiding van onderwijspersoneel in PO en VO' kan de deskundigheidsbevordering van docenten worden bekostigd.
- Opleiden in de school/academische opleidingsschool.
- Benchmarking. De OESO voert de komende jaren in een aantal landen een vergelijkend onderzoek uit onder leraren in de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Daarbij komen aspecten aan bod over de kwaliteit van de leraren, aan de hand van indicatoren zoals ervaring, kwalificaties en verantwoordelijkheden. Ook richt het onderzoek zich op tevredenheid over en effectiviteit van de opleiding en training, het profiel van de opleiding van leraren en het schoolklimaat. De vragenlijst is afgestemd met de EU die van de uitkomsten eveneens gebruik zal maken.
- Versterking van de Europese dimensie binnen het onderwijs via het Europees Platform en actieve participatie in het *Peer Learning Cluster Teachers and Trainers*.

Conclusie

Gelet op de reeds door Nederland in gang gezette activiteiten ter verbetering van de kwaliteit van de lerarenopleidingen en de zittende docenten zullen naar verwachting nauwelijks extra activiteiten uit de beleidslijnen voor de Commissie voortvloeien. Nederland deelt de aarzelingen van de Impact Assessment Board over het voorstel niet. Op die onderdelen waar de (beleidsmatige) ondersteuning vanuit de Commissie een (inhoudelijke) bijdrage kan leveren aan de verbetering van de kwaliteit van de opleiding tot leraar in Nederland, kan Nederland een beroep doen. Gelet op het feit dat de huidige financiële ruimte een gegeven is en Nederland belang hecht aan dit onderwerp, is het voor Nederland acceptabel dat de Commissie nadrukkelijk prioriteit binnen de Europese programma's geeft aan het verbeteren van de kwaliteit van de opleiding/nascholing van leraren. Ook stelt Nederland zich op het standpunt dat er geen nieuwe indicatoren worden ontwikkeld, maar dat gebruik wordt gemaakt van de bevindingen van de OESO.

² Bijlage bij Kamerstuk 29200 VIII nr. 151.

³ Bijlage bij Kamerstuk 27923, nr. 19.

